

ПЕДАГОГІЧНЕ ПАРТНЕРСТВО ТА БЕЗБАР'ЄРНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК ВАЖЛИВІ СКЛАДОВІ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

Маргарита Шкабаріна,
кандидатка педагогічних наук, доцентка,
доцентка кафедри психології та інклюзивної освіти,
Рівненський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти,
m.shkabarina@roippo.org.ua

У сучасному глобалізованому світі, де знання та освіта стають ключовими ресурсами для успіху та розвитку кожної особистості, поняття «освітня безбар'єрність» стає предметом інтенсивного дослідження та обговорення.

Освітня безбар'єрність – це створення рівних можливостей та вільного доступу до освіти, включаючи освіту протягом життя. Освітня безбар'єрність – якісна освіта незалежно від віку, стану здоров'я та місця проживання, це – рівні можливості та вільний доступ до освіти, зокрема освіти протягом життя, а також здобуття іншої професії, підвищення кваліфікації та опанування додаткових компетентностей [1].

Освітня безбар'єрність сприяє тому, щоб кожна людина могла максимально реалізувати свій потенціал через освітні можливості, не зазнаючи обмежень чи дискримінації. Це допомагає побудувати справедливе, толерантне суспільство. Освітня безбар'єрність базується на принципах справедливості, рівності та інклюзії.

Реалізація освітньої безбар'єрності в Україні передбачає такі стратегічні цілі:

- можливість дорослих, молоді та дітей використовувати всі види та форми освіти;
- задоволення особливих освітніх потреб всіх учасників освітнього процесу;

– створення інклюзивного освітнього середовища [1]. Освітня безбар'єрність також передбачає розвиток соціальних та економічних механізмів підтримки освіти для всього населення. Наприклад, зниження вартості освітніх послуг, надання стипендій та грантів, організація допоміжних програм та проєктів для вразливих груп населення.

Сучасне освітнє середовище має бути не лише безбар'єрним, але і сприятливим для розвитку учнів, відкритим до інновацій, інтерактивним, стимулювальним для усіх учасників освітнього процесу, що можливе за умови дотримання принципів педагогічного партнерства.

Запровадження педагогічного партнерства в Україні пов'язане зі впровадженням концепції Нової української школи (2018) [2]. Ця концепція передбачає перехід від традиційної моделі навчання до нового підходу, що базується на активній взаємодії та співпраці всіх учасників освітнього процесу. Співпраця між педагогами, учнями, батьками та іншими зацікавленими сторонами стає основою педагогічного партнерства, яке сприяє створенню сприятливої навчальної атмосфери.

Освітня безбар'єрність і педагогіка партнерства взаємопов'язані та доповнюють одна одну в процесі забезпечення рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.

Так, педагогіка партнерства – це, як колективна гра, де всі учасники, такі як учні, вчителі, батьки, адміністрація та громадськість, грають рівнозначні ролі. Це освітня команда, де кожен гравець здійснює свій внесок і впливає на результат. Цей підхід допомагає створити демократичне середовище, де кожен відчуває свою важливість і може впливати на процес навчання.

Основна ідея педагогіки партнерства полягає в тому, що кожен учень є унікальною особистістю зі своїми власними здібностями, інтересами та потребами. Вона сприяє індивідуальному розвитку кожного учня, допомагаючи їм реалізувати свій потенціал та досягти успіху у

навчанні та житті [3]. Педагогіка партнерства сприяє створенню сприятливої атмосфери у класі, де всі учні відчувають себе почутими та важливими. Вона сприяє розвитку комунікативних навичок, соціальної компетентності та емоційного інтелекту учнів. Педагоги у такому середовищі акцентують на взаєминах між учнями, створюють можливості для колективної роботи, співпраці та вирішення конфліктів [4]. Педагогіка партнерства стимулює вчителів активно використовувати будь-які технології, які є в їхньому розпорядженні, це звучить надзвичайно просто, однак такий підхід насправді досить складним для досягнення [5].

У контексті безбар'єрного освітнього середовища, педагогічне партнерство набуває ще більшого значення. Якщо безбар'єрне освітнє середовище надає можливості для навчання усім охочим, то педагогічне партнерство забезпечує те, щоб це навчання було комфортним, розвивальним, творчим; воно передбачає адаптацію навчального процесу до потреб та можливостей кожного учня, забезпечуючи їхню повноцінну участь у навчанні.

Таким чином, педагогічне партнерство і безбар'єрне освітнє середовище взаємодоповнюють одне одного, сприяючи розвитку відкритого та розвивального навчального середовища.

Список використаних джерел:

1. Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 р., № 366-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-%D1%80#Text> (дата звернення 06.04.24).
2. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи / заг. ред. М. Грищенко. 2018. 40 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення 11.04.24).
3. Negmatova A., Abieva Y. Economic education of primary students on the basis of cooperation pedagogy. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*. 2022. No. 10 (7). P. 161–164.
4. Nobre A. The pedagogy that makes the students act collaboratively and open educational practices. *Personalization and Collaboration in Adaptive E-Learning*. 2020. P. 34–54.
5. Prensky M. R. *Teaching digital natives: Partnering for real learning*. California : Corwin press, 2010. 224 p.